

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH
Parashat Tsav– Du 21 au 25 Mars 2021

ת"סד

Matmidim
Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Pessah'

Biour H'amets

Cette semaine, le sujet d'étude porte sur **le Biour H'amets**. Cette Souguia se fera sur deux semaines. Pendant la première, nous étudierons le fondement de cette Mitsva, basée sur les versets de Tachbitou et Bal Yaré oubal Ymatsé. La semaine suivante (les quelques jours de Hol Hamoed), nous étudierons plusieurs sujets Halah'a importants concernant le Biour.

Deux Mitsvot sont pratiquées autour de cette Mitsva : le Bitoul et le Biour. Le Bitoul est l'annulation de toute possession du H'amets par la pensée. Le Biour est la destruction physique du H'amets. La Bédika, la recherche du H'amets correspond à une étape obligatoire antérieure à la destruction physique. Les H'azal nous disent que les deux formes d'annulation sont obligatoires, et il faudra comprendre leur fondement et comment elles s'imbriquent.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. פי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנגאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אכטח בך

Programme du Dimanche

L'étude est dédiée

A la Réfoua Chéléma de Hallel ben Mamah Aziza bat Rebeca

Ainsi qu'à leur réussite professionnelle dans tous les domaines

Qu'Hachem annule tout mauvais décret et repousse les personnes malfaisantes

1) Les sources de la Mitsva du Biour Hamets

שמות פרשת בא

פרק יב פסוק טו : שבעת ימים מצות תאכלו אה ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם כיו כל-אכל חמץ ונקרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד-יום השבעי

פרק יב פסוק יט : שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כיו כל-אכל מחמץ ונקרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ

פרק יג פסוק ז : מצות יאכל את שבעת הימים ולא-יראה לה חמץ ולא-יראה לה שאר בכל-גבלה:

* Etudier les Guemarrot suivantes et faites vos premières conclusions sur les différentes obligations :

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ב.

«לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר»

רש"י : בודקין. שלא יעבור עליו צבל יראה וצבל ימלא:

ד: אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

רש"י :
צביעול בעלמא. דכתיב תשזיתו ©
ולא כתיב תבערו והשנמה דלג היא

דבדיקת חמץ מדרבנן הוא © דמדראורייתא
דבביטול בעלמא סגי ליה [הימנוהו רבנן

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים ו:

ו"ל דמדבר ממדבר לא ילפינן:
אבל בחד עניינא מאי דמוקדם
 מוקדם. היינו דוקא היכא
 דליכא דרשה וטעם דהא תנן צפי נגמר
 הדין (פסחין מה. וס) דדחיית הנסקל
 קודם לסקילתו אע"ג דסקילה כתיב
 ברישא דכתיב כי סקל יסקל או ירה
 יירה" היינו משום דכתיב במקום אחר
 סקילה בגמר מיתה דכתיב וסקלתם
 ג'צבנים ומתו"ו:

אבל בתרי ענייני אין דנין.
 והא דפריך בסוף הפרה
 (כ"ק ד' נד: וס) ואימא בהמתך דדברות
 ראשונות כלל שור וחמור פרט
 ובהמתך דדברות האחרונות חור
 וכלל אע"ג דמרוחקין טובא היינו
 משום דעשרת הדברות חשיבי
 כחד עניינא דדיבור אחד נאמרו:
ודעתיה עילוייה. פירוש" ו"ולא
 בטל מאיליו כמו
 פירורין ועל פ"ה קשה מאי פריך כי
 משכחת ליה ניבטלה הא פ"י ודעמיה
 עילוייה שחם עליה לבטלה"י:
משש שעות ולמעלה. פ"ה
 מתחלת שש ולא נהירא
 לר"ת דע"כ הא דאמר לעיל חמין
 מו' שעות ולמעלה אסור היינו מסוף
 שש"י ופ"ת דמסוף שש קאמר ומייתי
 ראייה מחיטי קורדנייתא שהן קשין
 והוה חמין נוקשה שאינו אסור
 נמי אלא"י מדרבנן"י:
 לפני

מנשיא בר תחליפא משמיה דרב * זאת
 אומרת אין מוקדם ומאוחר בתורה אמר רב
 פפא לא אמרן אלא בתרי ענייני אבל בחד
 עניינא מאי דמוקדם מוקדם ומאי דמאוחר
 מאוחר דאי לא תימא הכי כלל ופרט אין
 בכלל אלא מה שבפרט דילמא פרט וכלל
 הוא ותו פרט וכלל נעשה כלל מוסף על
 הפרט דילמא כלל ופרט הוא אי הכי אפילו
 בתרי ענייני נמי הניחא למאן דאמר * כלל
 ופרט המרוחקין זה מזה אין דנין אותו בכלל
 ופרט שפיר אלא למאן דאמר דנין מאי
 איכא למימר אפילו למ"ד דנין הגי מילי
 בחד עניינא אבל בתרי ענייני אין דנין:
 אמר רב יהודה אמר רב *הבדוק צריך
 שיבטל מאי טעמא אי נימא משום פירורין
 הא לא חשיבי וכי תימא כיון דמונטר להו
 אגב ביתיה חשיבי * והתניא *סופי תאנים
 ומשמור שדהו מפני ענבים סופי ענבים
 ומשמור שדהו מפני מקשאות ומפני מודלעות
 בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן אסורין
 משום גול וחייבין במעשר בזמן שאין בעל
 הבית מקפיד עליהן מותרין משום גול
 ופטורין משום מעשר אמר רבא גזירה שמא
 ימצא גלוסקא יפה ודעתיה עילוייה * וכי
 משכחת ליה לבטליה דילמא משכחת ליה
 לבתר איסורא ולא ברשותיה קיימא ולא מצוי
 מבטיל דא"ר אלעזר *שני דברים אינן
 ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאילו
 * ברשותו ואלו הן בור ברשות הרבים וחמין
 * וניבטליה בארבע וניבטליה בחמש כיון דלאו
 זמן איסורא הוא ולא זמן ביעורא הוא דילמא פשע ולא מבטל ליה
 וניבטליה

קמא בהחובל (דף פה): הכורך לריך
 שיבטל בלבו סמוך לבדיקה מיד
 ואומר כל חמירא דאיכא בבימא הדין
 ליבטיל: מאי טעמא. הרי מבשר
 כל הנמלא: וכי סימא כיון דמנטר
 לכו אגב ציפיה. עם שאר ממונו הוא
 משמרן שכשהוא נועל ביתו לשומרו
 נמלא משמר כל מה שבתוכו הלך
 חשיבי ושימור דלאו אדעתא דידיה
 הוא מי מחשיבי ליה: והסיניא סופי
 פאנים. סוף לקיטת תאנים נמלאים
 בתאנה תאנים שאינן מתבשלות כל
 לרכן עולמית: ומשמר שדהו מפני
 ענבים. ובעל הבית זה משמר שדה
 זו שלא יבנקו בני אדם לתוכה ואין
 דעתו מפני התאנים אלא מפני שיש
 בה ענבים שעדיין לא הגיע עת
 הבלור או סופי ענבים שלא יתבשלו
 עולמית ובעל הבית משמר שדה זו
 שהן בתוכה ולא בשבילן אלא מפני
 מדלעות ומקשאות שבה. קשואין
 ודלועין הם הפרי עמנו. מקשאות
 ומדלעות קרי כל האילנות: והייבין
 במעשה. אם ליקטן בעל הבית או
 נתן לאחר: ופטורין מן המעשה.
 דהפקר פטור מן המעשר: ודעמו
 עליה. חשובה היא כעניו וחס עליה
 לשורפה ומשהה אפילו רגע אחד
 ונמלא עובר עליה בכל יראה ובכל
 ימלא אבל משבטלה אינו עובר דלא
 כתב אלא תשביטו"ו: דלאו ברשותיה
 הוא. אינו שלו: דאמר ר' אלעזר
 ב' דברים אינן שלו ועשאן הכתוב
 כאילו הן ברשותו. להתחייב
 עליהן: בור ברשות הרבים.
 הפותחו חייב בניזקין ואין הבור
 שלו אלא של הפקר שהרי ברשות
 למה הורכתו לבטל בלילה ליתקנו
 אבל עכשו שעסק בבדיקתו יזכר:

הרבים הוא ואף על פי שזכרו אין רשות הרבים קנויה לו: וניבטליה בארבע. כלומר
 רבין לכל אדם שיבטל קודם איסורו: פשע. ישכח ויבא לידי פשע שעל ידי מה יזכר

Les mots du jour à apprendre :

Vérification, contrôle	בְּדִיקָה
Annulation	בִּיטוּל
Elimination	בִּיעוּר

Programme du Lundi

L'étude est dédiée

A la Réfoua Chéléma de Hallel ben Mamah Aziza bat Rebeca

Ainsi qu'à leur réussite professionnelle dans tous les domaines

Qu'Hachem annule tout mauvais décret et repousse les personnes malfaisantes

* Ces Guemarrot sont à étudier rapidement :

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

ז:

הטבילה: לאור הנר וכו'. מנא הני מילי אמר רב חסדא למדנו מציאה מוציאה ומציאה מחיפוש ומחיפוש ומחיפוש מנרות ונרות מנר מציאה מוציאה כתיב הכא 'שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם וכתיב התם 'ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא ומציאה מחיפוש ידידה ומחיפוש

מנרות דכתיב 'בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ונרות מנר דכתיב 'נר (אלהים) [ה'] נשמת אדם הופש כל הדרי בטן 'תנא דבי ר' ישמעאל לילי י"ד בודקים את החמץ לאור הנר אף על פי שאין ראה לדבר זכר לדבר שנאמר שבעת ימים שאור לא ימצא ואומר ויחפש בגדול החל ובקטן כלה' ואומר בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות ואומר נר (אלהים) [ה'] נשמת אדם הופש מאי ואומר וכי תימא האי בעת ההיא קולא

הוא דקאמר רחמנא לא בדיקנא לה בירושלים בנהורא דאבוקה דנפיש נהורא טובא אלא בנהורא דשרגא דזוטר נהורא טפי דעון רבה משתכח ועון זוטר לא משתכח תא שמע נר ה' נשמת אדם: תנו רבנן יאין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלבנה ולא לאור האבוקה אלא לאור הנר

הטבילות ברכתן לכסוף: למדנו מציאה. האמורה בחמץ ממציאה האמורה בגביע דבנימין: ומציאה מחיפוש. כלומר ואותה מציאה של בנימין מחיפוש האמור אללה דמה מציאה של גביע ע"י חיפוש אף מציאת חמץ ע"י חיפוש: ומחיפוש מחיפוש ומחיפוש מנרות. לאחר שלמדת שהיא ע"י חיפוש חזר ולמדוד זה החיפוש מחיפוש שכתוב בירושלים שהוא בנרות כדכתיב בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות: ונרוס מנר. דכתיב בנר יחדי נר אלהים נשמת אדם חופש כל חדרי בטן ולקמיה מפרש הא למא לי: זכר לדבר. דפרשין והשתא מפרש קראי היכא וראה ממש לימא אללה אסמכתא בעלמא *דדברי מורה מדברי קבלה נינהו: קולא הוא. דאקיל רחמנא גבי ירושלים דלא נבדקיה באבוקה אלא באור קטן הילקך לא ילפינן חמץ מיניה להקל: תא שמע. מהאי קרא דבדיקה מעלייתא היא דכתיב חופש כל חדרי בטן:

אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים כא.

יסיק בו תנור וכירים ר' יהודה אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה ויחכמים אומרים 'אף מפרד וזורח לרות או מטיל לים: גמ' כל

ר' עובדיה מברטנורא ר"י אומר אין ביעור חמץ אלא שריפה - דיליף מנותר דאסור בהנאה וענוש כרת כחמץ, ומצותו בשריפה ולא בדבר אחר. ורבנן לא ילפי מנותר, דחלב של שור הנסקל יוכיח, שאסור באכילה ובהנאה וענוש כרת ואינו טעון שריפה

2. L'intérêt du Bitoul et de la Bedika

Comment Tosfot comprennent-ils l'avis de Rachi sur la Bedika ? Comment expliquent-ils ce H'youv ?

תוספות מסכת פסחים דף ב עמוד א

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ - פ"ה שלא לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא וקשה לר"י כיון דצריך ביטול כדאמר בגמ' (דף ו:): הבודק צריך שיבטל ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו **שלא יבא לאכלו** וכן משמע לקמן (דף י:): דבעי רבא ככר בשמי קורה וכו' או דלמא זימנין דנפל ואתי למיכליה והטעם שהחמירו כאן טפי מבשאר איסורי הנאה שלא הצריכו לבערם משום דחמץ מותר כל השנה ולא נאסר רק בפסח ולא בדילי מיניה כדאמר לקמן (דף יא.) ולא דמי לבשר בחלב וערלה וכלאי הכרם שאיסורם נוהג איסור עולם ונזיר נמי איסוריה שרי לאחריו אי נמי שאני חמץ שהחמירה בו תורה לעבור בבל יראה ובל ימצא החמירו חכמים לבדוק ולבערו אפילו היכא דביטלו משום דילמא אתי למיכליה [ונראה לרשב"א דאפילו לפי טעם האחרון צ"ל דהחמירו חכמים בכל חמץ אפי' בחמץ נוקשה ועל ידי תערובת אף על גב דליכא בל יראה לפר"ת בריש אלו עוברין (דף מב.) דהא אמר שיאור ישרף והיינו חמץ נוקשה כדמוכח התם ואיכא למ"ד נמי התם דכ"ש חמץ גמור על ידי תערובת משמע דאסור להשהותו דאי מותר להשהותו אמאי ישרף ישהה אותו עד אחר הפסח ויהא מותר אפילו לרבי יהודה דלא אסר רבי יהודה חמץ אחר הפסח אלא בחמץ גמור דאיכא ג' קראי לתוך זמנו ולפני זמנו ולאחר זמנו (לקמן דף כח:): אבל בנוקשה דליכא אלא חד קרא אפי' ר' יהודה מודה]

ר' עובדיה מברטנורא מסכת פסחים פרק א משנה א

(Optionnel)

בודקין את החמץ - אית דמפרשי טעמא דבדיקה כדי שלא יעבור על בל יראה ובל ימצא אם יהיה חמץ בביתו בפסח. ואף על גב דבבטול בעלמא סגי, חיישינן שמא ימצא גלוסקא יפיפיה וימלך על ביטולו ויחשוב עליה לאכלה ויעבור עליו על בל יראה ובל ימצא, הלכך בודקים את החמץ כדי לבערו מן העולם. ואית דאמרי טעמא דבדיקה גזירה שמא ימצא חמץ בביתו בפסח ויאכלנו, כיון שאין רגיל להיותו בדל ממנו כל שאר ימות השנה

תוספות יום טוב מסכת פסחים פרק א משנה א

(Optionnel)

בודקין את החמץ - כתב הר"ב ואף על גב דבביטול בעלמא סגי דילפינן מדכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו והשבתה דלב היא השבתה. כדפירש"י דף ד' ע"ב. ומ"ש שמא ימצא וכו' וימלך על בטולו ויחשב כו'. כלומר דכמו שבביטול בעלמא דהיינו בלב שיחשוב בלבו כאילו הוא עפר סגי בכך. אף על פי שלא הוציא בשפתיו כלום ה"נ במחשבה בעלמא חוזר מביטולו וזוכה בה דמחשבה מבטלת מחשבה

Les mots du jour à apprendre :

Miette	פִּירוּר
Importants	חֲשִׁיבִי
Se garde	מִינְטֵר

Programme du Mardi

L'étude est dédiée

A la Réfoua Chéléma de Hallel ben Mamah Aziza bat Rebeca

Ainsi qu'à leur réussite professionnelle dans tous les domaines

Qu'Hachem annule tout mauvais décret et repousse les personnes malfaisantes

Faites la synthèse de ce Ran' : la force de la bedika, la capacité de rendre hefqer par le bitoul ...

ר"ן על הרי"ף מסכת פסחים דף א עמוד א

בודקין את החמץ. פרש"י ז"ל כדי שלא יעבור בבל יראה ובל ימצא והקשו בתוספות דהא קיימא לן דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי כדאיתא בגמרא וסוף סוף לא סגי בלא ביטול כדאמר' בגמרא (דף ו ב) הבודק צריך שיבטל וכיון שכן הוא היכי אתיא בדיקה כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא הא לא פטר נפשיה בלא ביטול ובביטול לחודה סגי וי"ל דמדאורייתא בחד מינייהו סגי כלומר או בבדיקה או בביטול דבדיקה לחודה נמי מהניא כדאמרין עלה בגמרא (ז ב) לאור הנר מנא לן ופשטינא ליה מקראי אלמא דבדיקה נמי מדאורייתא היא וכל שבדק מן התורה אינו צריך לבטל הלכך שפיר איכא למימר דבדיקה אתי כדי שלא יעבור עליו בבל יראה שמה שהצריכו חכמים בטול אחר הבדיקה אינו אלא מדבריהם שמא ימצא גלוסקא יפיה ודעתיה עלויה כדאיתא בגמרא (ו ב)

ומפני שראיתי בעיני בדיקה וביטול דברים מעורבין ראיתי לפרשן יפה יפה

הרי שאמרה תורה (שמות יב) ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ואמר בגמרא דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ונפקא לן מדכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו או תשרפו כענין שפי' בעבודת כוכבים השחת שרוף וכלה כדברי רש"י ז"ל ולפי תרגום אונקלוס תשביתו תבטלון א"נ נפקא לן מדכתיב לא יראה לך כדברי רבותינו הצרפתים ז"ל והכי תניא בספרי לא יראה לך שאור בטל בלבך

ומהו ענין בטול זה מוכח בגמ' (שם) גבי הא דאמר' הבודק צריך שיבטל דביטול מדין הפקר הוא והיינו דמייתנין עלה (שם) ההיא דסופי תאנים דההיא מתורת הפקר נגעו בה ואף על גב דהפקר כי האי גוונא לא מהני דודאי מאן דאמר בנכסי דידיה דלבטלו ולהו כעפרא לא משמע דהוי הפקר ותו דבגמ' אמר' מבטלו בלבבו ובודאי דלענין הפקר ממונו הפקר בלבבו לא מהני דדברים שבלב אינם דברים ותו למאן דאמר התם בנדריים (דף מג א) אליבא דר' יוסי דהפקר כמתנה מה מתנה עד דאיתיה ברשות זוכה לא נפקא מרשות נותן ה"נ בהפקר וכיון שכן בטול חמץ לר' יוסי היכי מהני מדין הפקר והא לא אתי לרשות זוכה אלא היינו טעמא משום דנהי דמאי דהוי ברשותיה דאיניש לא מצי מפקר ליה כי האי גוונא חמץ שאני לפי שאינו ברשותו של אדם אלא שעשאו הכתוב כאילו הוא ברשותו ומש"ה בגלוי דעתא בעלמא דלא ניחא ליה דליהו זכותא בגווייה כלל סגי ומהני אפילו לחמץ ידוע כדאמר' במוצא גלוסקא יפיה דדעתיה עלויה ובתלמיד היושב לפני רבו ונזכר שיש לו עיסה מגולגלת בתוך ביתו כדאיתא בגמ' (ד' ז א) ותנן נמי לקמן בפ' אלו עוברין (ד' מט א) ההולך לשחוט את פסחו וכו' ונזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו אם יכול לחזור ולבער ולחזור למצותו יחזור ואם לאו יבטל בלבבו

שמה תאמר א"כ אין לנו מן התורה אלא בטול זה ואין לבדיקה וביעור חמץ עיקר מן התורה כלל אי אפשר לך לומר כן דהא בעי בגמ' (ד' ז ב) בדיקה לאור הנר מנא לן ומוכחינן לה מקראי וכ"ת דאסמכתא בעלמא נינהו

ליתא דהא חזינן תנאי דאיפלגו (דף כא א) חמץ זה במה מבערו ואיכא מ"ד דאין ביעור חמץ אלא שריפה ור' יהודה דסבירא ליה הכי (דף כז ב) ודנו מנותר ואם אתה אומר שאין לנו מן התורה אלא בטול מהו ביעור זה שנחלקו עליו ומוכח בהדיא בגמרא דבשל תורה נחלקו כדאמר רבי עקיבא (דף ה א) מצינו להבערה שהיא אב מלאכה והתורה אמרה תשביתו שאור מבתיכם

אלא כך הוא עיקרן של דברים שזה שאמרה תורה תשביתו יכול להתקיים בא' מב' דברים או שיבטל בלבו כל חמץ שיש ברשותו ויוציאו במחשבתו מרשותו וסגי בהכי מדאורייתא אפי' בחמץ הידוע לו או אם לא בטלו בלבו כלל צריך מן התורה שיבדוק אחריו בכל מקום שהוא רגיל להמצא שם ויבערנו מן העולם וביעור זה הוא שנחלקו במה יבערנו ולפיכך כל שאינו מבטל חייב לבדוק כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא [ולפיכך כתב רש"י ז"ל שבודקין את החמץ כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא] והיינו למי שאינו מבטל אבל למי שמבטל סגי בהכי אלא מפני שבטול זה תלוי במחשבתן של בני אדם ואין דעותיהן שוות ואפשר שיקלו בכך ולא יוציאוהו מלבן לגמרי ראו חכמים להחמיר שלא יספיק בטול והצריכוהו בדיקה וביעור שהוא מספיק ג"כ מן התורה או מפני שחששו שאם ישהנו בתוך ביתו יבא לאכלו

ומשמע דתנא דמתני' לא בעי ביטול כלל אלא בדיקה ובהכי סגי ליה לפי שמכיון שבדק יצא ידי חובתו ואם שמא ימצא אחר כך גלוסקא יפיפיה יבערנה לאלתר שמא תאמר למפרע עבר עליה ליתא שהרי סמכה תורה על החזקות וכל שבדק אותן מקומות שרגיל להמצא בהן חמץ יצא י"ח ואין לו לחוש לככר בשמי הקורה ולפיכך תנא דמתני' לא הזכיר בטול אחר הבדיקה כלל אלא שבא רב יהודה אמר רב וחדש ואמר הבדוק צריך שיבטל ומסקינן בגמ' (ו ב) דהיינו טעמא שמא ימצא גלוסקא יפיפיה ודעתיה עלויה ופרש"י ז"ל דשמא מתוך שדעתיה עלויה ישהה אותה מלבערה ונמצא עובר עליה כלומר משעת מציאתה ואילך אבל מקמי הכי לא שכבר יצא י"ח בבדיקה כדכתיבנא.

ונמצאת אתה אומר לפי דעת זה שהתורה שאמרה תשביתו היינו או בבטול או בבדיקה וביעור והיינו בחמץ ידוע או מפני חשש מקומות שהוא רגיל להמצא בהן אבל כל שאין לו חמץ ידוע ולא מקומות שהוא רגיל להמצא בהן לא חלה עליו מצות השבתה שהרי אתה אומר שכל שבדק אף על פי שלא ביטל ונשתיירה בידו גלוסקא יפיפיה אינו עובר עליה אלא בשהייתה משעת מציאה ואילך אלמא אין מצות השבתה אלא על חמץ ידוע או מפני מקומות שרגיל להמצא בהן ואי אפשר לפרש שכל שבדק ולא בטל ואח"כ מצא גלוסקא יפיפיה עובר עליה למפרע שא"כ אפי' בדק הוא מחויב מן התורה לבטל מפני ספק חמץ שאינו מצוי וכיון דמדאורייתא בבטול בעלמא סגי אי אתה מוצא בדיקה [ובעור] מן התורה אלא כדאמרן זהו דעתי והוא על דרך רש"י ז"ל

ומה שהצריכו חכמים בדיקה בחמץ יותר מבשאר אסורין ולא סמכו על הבטול כבר כתבתי שעשו כן כדי לקיים מצות תשביתו שחששו לבני אדם שלא יבטלוהו במחשבתן לגמרי ואם אתה אומר שחששו שלא יבא לאכלו וכדברי הראשונים ז"ל היינו טעמא דחשו ביה טפי מבשאר אסורין משום דחמץ לא בדילי אינשי מיניה כולי שתא וחמיר איסוריה טפי דאית ביה כרת ואפשר עוד שמפני טעם זה החמירה התורה בו לעבור עליו בבל יראה ובל ימצא

רבי עקיבא איגר מסכת פסחים דף ב עמוד א

(Optionnel)

בר"ן ריש פסחים דייק דאם איתא דאין לבדיקה וביעור שורש מן התורה במה פליגי ר' יהודה ורבנן בביעור חמץ אם בשריפה [ומוכח בגמ'] דפליגי בקרא. ולא זכיתי להבין דאף אם אין לבדיקה עיקר בדאורייתא פשיטא דיש לביעור עיקר מדאורייתא במצא חמץ אחר זמן איסור דבודאי צריך לבערו, ומה ענין ביעור לענין בדיקה

בר"ן כתב דטעמא דבדיקה לפי שביטול תלוי במחשבתן של בני אדם, ואין דעותיהן שוות, ואפשר שיקילו בכך, ולא יוציאו מלבן לגמרי, עיין שם, ולכאורה קשה, הא כיון דאומר בפיו דמבטלו אף דבלבו אינו כן הוי דברים שבלב, ולא ביטל מחשבתו את דבריו, וצ"ל כיון דבאמת לשון ביטול לא הוי הפקר ממש רק גילוי דעת למה שבלבו, שאינו חושבו ושנחשב לו כעפרא, וכיון דאנו דנין על מה שבלבו, דהיינו בדרך גילוי מילתא מה שבדעתו,

ואם בדעתו אינו כן אין על הביטול כלום, ואפשר שזהו שמדקדק הר"ן בלשונו הזהב שביטול זה תלוי במחשבתו והיינו כנ"ל, (וע"ע לק' דף ל"א)

מ"ש חתני מעכ"ת בכוונת הר"ן ריש פסחים דאף באינו מבטל בלב שלם, מ"מ היו הפקר ויכול לזכות בו אינו עובר על ב"י, אבל מ"מ לא קיים עשה דתשביתו, כיון דאינו מושבת מלבו, הדברים ראויים לאומרן, ואך רק לשיטת רש"י דדין ביטול אתי' מתשביתו, אבל לשיטת תוס' דתשביתו היינו העברה מהעולם, והא דבביטול סגי, היינו כיון דמופקר ואינו חמץ שלו אינו מוזהר עליו, ולא חל עליו חיוב עשה דתשביתו, א"כ ליתא לדברי חתני נ"י

ומ"מ אפשר לי להוסיף, דהרי הטור כתב סימן ת"ן דאסור להשכיר כלי להגוי לבשל בו, דהוי רוצה בקיומו ע"י ד"א, הרי אף דהחמץ אינו שלו, מ"מ אסור להיות רוצה בקיומו, א"כ י"ל דאם אינו מבטלו בלב שלם אף דהוי הפקר ואינו שלו, מ"מ כיון דדעתו עליו מקרי עכ"פ רוצה בקיומו דאסור

Les mots du jour à apprendre :

Champ	שָׂדֶה
Exigeant	מְקַפֵּיד
Vol	גָּזֵל

Programme du Mercredi

L'étude est dédiée

A la Réfoua Chéléma de Hallel ben Mamah Aziza bat Rebeca

Ainsi qu'à leur réussite professionnelle dans tous les domaines

Qu'Hachem annule tout mauvais décret et repousse les personnes malfaisantes

3. Comprendre la Mitsva de Tachbitou

* Etudier cette Guemarra rapidement :

ה. אור לארבעה עשר פרק ראשון פסחים

שחיטה אמר רחמנא תניא נמו הכי אך ביום הראשון תשבתו שאור מבתיכם מערב יום טוב או אינו אלא ביום טוב עצמו ת"ל לא תשחט על חמץ דם זבחי לא תשחט את הפסח ועדיין חמץ קיים דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אינו צריך הרי הוא אומר אך ביום הראשון תשבתו שאור מבתיכם¹³ וכתיב כל מלאכה לא¹⁴ (תעשו) ומצינו להבערה שהיא אב מלאכה¹⁵ רבי יוסי אומר אינו צריך הרי הוא אומר אך ביום הראשון תשבתו שאור מבתיכם מערב יום טוב או אינו אלא ביי"ט תלמוד לומר אך חלק ואי ביום טוב עצמו מי שרי הא איתקש השבתת שאור לאכילת חמץ ואכילת חמץ לאכילת מצה אמר רבא

לא תשחט על חמץ וגו'. ושחיטת פסח זמנה מתחלת שבע שהוא בין הערבים שכבר נוטה חמה ללד שקיעתה. והכי אמרינן בפ' אמר להן הממונה (יומא כח:) עלומיה דאברהם מכי משחרי כותלי דהיינו מחלות ואיך וגמרינן מינה דשחיטת התמיד מתחלת שבע וקשיא לן התם מתני' דתמיד נשחט בשש שעות ומחלה¹⁶ ומשני לן שאני כותלי בית המקדש ללא מכווני רחבין תחתיהן מאד ולא משחרי עד שש ומחלה: ואימא כל חד וחד. יבער סמוך לשחיטתו מעט ואם שהה עד תשע יבערנו בתשע: זמן שחיטה קאמר רחמנא. לא חלקה תורה לישראל לזה זמנו ולזה זמנו הואיל וקבע לו זמן ואיסורו שיהיה ככל לכולם זמן אחד קבע: שהיא אב מלאכה. וזו הבערה שלא לצורך היא והכתוב אסר מלאכה ביי"ט הלכך האי ראשון בארבעה עשר קאמר: אך חלק. החיר לך הכתוב לשהומו מקצת יום ביעורו ואי יום ביעורו ביום טוב מי שרי לשהוייה כלל הא איתקש ט' ואכילת מצה משחיכה ועל כרחך השבתת שאור כשתחשך ואם כן לא משכחת אך חלק דאי לאו אך איכא

למימר ביום הראשון בין השמשות שהוא התחלת היום אבל השמא על כרחך בתוך יום ביעורו שרי ליה קרא לשהוייה:

Quelle est la Mah'loket entre Rachi et Tosfot sur l'accomplissement de Tachbitou ? Comment Tosfot comprennent-ils que la Guemarra dise qu'un Bitoul suffit MinHatora ?

תוספות מסכת פסחים דף ד עמוד ב

מדאורייתא בביטול בעלמא סגי - פי' בקונטרס מדכתיב תשבתו ולא כתיב תבערו אלמא השבתה בלב היא וקשה לר"י דהאי השבתה הבערה היא ולא ביטול דתניא בשמעתין רע"א אין צריך הרי הוא אומר תשבתו ומצינו להבערה שהיא אב מלאכה ועוד דתשבתו אמרינן לקמן מאך חלק שהוא משש שעות ולמעלה ואחר

איסורא לא מהני ביטול ואומר ר"י דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי מטעם דמאחר שביטולו הוי הפקר ויצא מרשותו ומותר מדקאמרינן אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה והא דאמרינן בנדריים (דף מה.) הפקר בפני שלשה מדאורייתא אין צריך

רמב"ם הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ג

אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא א"כ קנה חמץ בפסח או חימצו כדי שיעשה בו מעשה, אבל אם היה לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא ביערו אלא הניחו ברשותו אף על פי שעבר על שני לאוין אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בו מעשה, ומכין אותו מכת מרדות

שם פרק ב הלכה א

מצות עשה מן התורה להשבית החמץ קודם זמן איסור א אכילתו שנאמר [שמות י"ב] ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, ומפי השמועה למדו שראשון זה הוא יום ארבעה עשר, וראה לדבר זה מה שכתוב בתורה [שמות ל"ד] לא תשחט על חמץ דם זבחי כלומר לא תשחט הפסח ועדיין החמץ קיים, ושחיטת הפסח הוא יום ארבעה עשר אחר חצות

שם פרק ג הלכה יא

כיצד ביעור חמץ כ שורפו או פורר וזורה לרוח או זורקו לים, ואם היה החמץ קשה ואין הים מחתכו במהרה הרי זה מפררו ואחר כך זורקו לים [...]

חדושי ר' חיים הלוי הלכות חמץ ומצה פרק א הלכה ג

ג] אינו לוקה משום לא יראה ולא ימצא אלא אם כן קנה חמץ בפסח או חמצו כדי שיעשה בו מעשה, אבל אם היה לו חמץ קודם הפסח ובא הפסח ולא ביערו אלא הניחו ברשותו אף על פי שעבר על שני לאוין אינו לוקה מן התורה מפני שלא עשה בה מעשה עכ"ל

וכבר הקשו דאיך לוקה כלל על לאו דלא יראה ולא ימצא, והרי בפסחים דף צ"ה [ע"א] מבואר להדיא דלאוי דלא יראה ולא ימצא הויין לאו הניתק לעשה דתשביתו, וקשה על הרמב"ם שפסק דבקונה חמץ בפסח דהוי מעשה לוקה, וצ"ע

ונראה בזה, דהנה הגרע"א הקשה על הטור שכתב דלר' יהודה דחמץ מצותו בשריפה אפרו מותר כדין כל הנשרפין דאפרן מותר, ולרבנן דהשבתתו בכל דבר אפרו אסור כדין הנקברין, והקשה על זה הגרע"א דלפי מה שכתבו התוס' דהא דנשרפין אפרן מותר ונקברין אפרן אסור הוא משום דנשרפין איכא מצוה בשריפתן וע"כ הוי נעשית מצותן, משא"כ נקברין דליכא שום מצוה בקבורתן ורק משום תקלה ולא הוי נעשית מצותן, וא"כ בחמץ דגם אם השבתתו בכל דבר הלא איכא מצוה דתשביתו א"כ הא צריך להיות לכו"ע אפרן מותר. ונראה דלא דמי המצוה של תשביתו דהשבתתו בכל דבר למצות שריפה, דמצות תשביתו בשארי השבתות הוי עיקר המצוה שלא יהא להבעלים חמץ, משא"כ אם מצותו בשריפה הוי מצוה שחיייל בהחפצא של החמץ דחלה בו דין שריפה, ולענין היתר דנעשית מצותו בעינן דוקא שיהא נעשית מצותו בהחפצא אז נותר החפץ, ולא כשהבעלים קיימו מצוה דרמיא עלייהו יהא נותר בזה החפצא, וע"כ שפיר מחלק הטור בין השבתתו בכל דבר ובין שריפה, דאם השבתתו בכל דבר רק הבעלים קיימו מצוה שאין להם חמץ, וע"כ לא הותר האפר, משא"כ אם מצותו בשריפה דנעשה המצוה בהחפצא והוי נעשית מצותו ע"כ הותר האפר

ולפ"ז הרי מיושבים היטב דברי הרמב"ם דלוקין על לאוי דלא יראה ולא ימצא, דהטעם דלא חשוב לאו הניתק לעשה צ"ל דהוא משום דס"ל דהך תשביתו עיקרו הוא איסור עשה שלא יהא לו חמץ והוי כמו כל דברים האסורין בעשה ולא תעשה דלא הוי ניתק לעשה, וא"כ לא שייך זאת אלא אם נימא דהשבתתו בכל דבר, וכמו שנתבאר דלמ"ד השבתתו בכל דבר עיקר הקרא דתשביתו הוא שלא יהא להם חמץ, משא"כ אם נימא דמצותו בשריפה א"כ הויא מצוה הנעשית בגוף החפץ, ואז פשיטא דהוי ניתק לעשה כמו שריפת נותר וכדומה. ואפילו

אם נימא דגם לדידיה נכלל בהך דתשביתו איסורא שלא יהא להם חמץ, אבל חיוב השריפה שבחמץ הא פשיטא דהוי מצות עשה כשארי דברים הטעונים שריפה, וכיון דגם זה נכלל בהקרא א"כ פשיטא דמיחשב על ידי זה ניתק לעשה. ולפ"ז הרי ניחא דעת הרמב"ם, דסוגית הגמ' בפסחים דף צ"ה שהבאנו הא קיימא אליבא דר' יהודה וכמבואר בסוגיא שם, ולר"י דס"ל דמצותו בשריפה פשיטא דהוי ניתק לעשה, משא"כ הרמב"ם דפסק בפ"ג מהל' חמץ ומצה דהשבתתו בכל דבר, וא"כ ליכא בהך דתשביתו רק איסור עשה לחוד שלא יהא להם חמץ, ע"כ שפיר פסק דלא הוי ניתק לעשה ולוקין עליו וכמו שנתבאר

Les mots du jour à apprendre :

Après	בְּתֵר
Exempté, dispensé	פְּטוּר
Il trouve	מְשַׁכַּחַת

Programme du Jeudi

L'étude est dédiée

A la Réfoua Chéléma de Hallel ben Mamah Aziza bat Rebeca

Ainsi qu'à leur réussite professionnelle dans tous les domaines

Qu'Hachem annule tout mauvais décret et repousse les personnes malfaisantes

מנחת חינוך פרשת בא מצוה ט אות א

א) להסיר כל חמץ וכו'. מבואר בר"מ פ"ב מהח"מ והנה בענינים אלו האריכו הראשונים והאחרונים וכמעט לא הניחו מקום להתגדר ולהאריך בפרטי הענינים צריך קונטרס מיוחד ואין כוונת זה החיבור ואכתוב קצת בקיצור דיני המצוה

והנה לכאורה יש ספק אם המ"ע הוא שיהא החמץ מושבת ואם יש לו חמץ חוץ מה שעובר על ל"ת דב"י וב"י עובר עוד על העשה ואם אין לו חמץ א"ע בלאו וגם המ"ע מקיים בשוא"ת כמו בשבת ויום טוב איכא עשה דשבתון בעשיית מלאכה ואם עבר ועשה מלאכה עובר בעשה ול"ת ואם לא עשה מלאכה חוץ מה שלא עבר על הלאו קיים גם כן מ"ע דשבתון וה"נ עיקר המצוה כאן שלא יהי' החמץ ברשותו והוא מושבת מרשותו כמו המ"ע דשבתון דלא הוי כמו לאו הבא מכלל עשה דאינו מקיים המצוה באם א"ע רק בעובר על הלאו הבמכ"ע עובר על העשה אבל אינו מקיים המצוה ובאמת בשבת אינו כן דהתורה כתבה בלשון עשה המחויבת ע"כ מקיים העשה וע"כ נחשב מ"ע דשוי"ט למצוה בפ"ע לא כן לאו הבמ"ע עיין ס' המצות להר"מ והרמב"ן ותבין א"כ ה"נ אם הי' לו חמץ עובר על עשה ול"ת ואם אין לו חמץ מקיים גם כן המצוה דתשביתו אף דהיא שוא"ת

ולפ"ז א"צ לדקדק שיהא לו חמץ קודם פסח ויבערו כמו מצות ציצית דמצוה על כל איש ישראל ללבוש ד' כנפות כדי לקיים המצוה בקו"ע אבל כאן ממילא נתקיים המצוה וא"צ לחזור כלל אחר חמץ

וגם נ"מ אם רוצה לבער חמץ בפסח ובא אחר וחספו ממנו וביערו דמבואר בח"מ שפ"ב דמונע לחבירו לעשות מצוה כגון שחטף ממנו כיסוי צריך לשלם לו אבל כאן כיון דאין מצוה כלל עליו בקו"ע אלא ממילא נתקיים המצוה א"כ לא חטף ממנו כלל כי בכ"ע שמושבת מן העולם מקיים הבעל החמץ מ"ע דהוי בכל הענין כמו עשה דשוי"ט

א"ד דמצוה עליו בקו"ע דישבית החמץ ואם אין לו חמץ לא קיים העשה כמו מי שא"ל ד' כנפות נהי דא"ע מ"מ לא קיים המצוה ה"נ ג"כ כמו התם דמצוה עליו לקנות טלית וכדי לקיים מצות השי"ת ה"נ מצוה לחזור שיהי' לו חמץ קודם פסח ויבער אותו בי"ד כדי לקיים מ"ע בקו"ע ולפ"ז אם חטף א' המצוה מידו חייב **בקנס** כמ"ש בח"מ שם

ועוד יש נ"מ אי אמרינן דמצוה זו היא בקו"ע א"כ אם השבית חמץ בפסח ע"י שאכלו ל"ק המצוה כי הוי מהב"ע להסוברים מהב"ע מה"ת לא יצא ומובא בח"ז כ"פ אבל אי המצוה היא בשוא"ת א"כ אפילו אכלו מ"מ אינו ברשותו וקיים המ"ע כיון דא"ל חמץ וגם אם המצוה בקו"ע לא יצא א"כ קיים המצוה בזמנה חצות יום י"ד כמו מילה דהתורה קבעה לזמנה ביום השמיני וקודם לכן ל"ק המצוה ה"נ קודם חצות אם השבית ל"ק המצוה אבל אם המצוה בשוא"ת א"כ העיקר דלא יהי' לו חמץ וכשמגיע הזמן וא"ל חמץ קיים המ"ע ומדברי הרהמ"ח שכתב ביוצא לדרך מוטל עליו המצוה נראה דהיא בשוא"ת דב"קו"ע אין מוטל עליו המצוה קודם וע' ברא"ש שם וכ"נ ממ"ש הרהמ"ח דנשים חייבות במצוה זו והניחא אם היא בשוא"ת ובמ"ע דשוא"ת נשים חייבות אף בהזמ"ג כמו יום טוב ועיין באחרונים ובתוס' קידושין בשם הר"י ירושלים אבל אם המצוה בקו"ע יש להסתפק אף באחרונים הסכימו דבכ"ע חייבים וע' בשאג"א סי' פ"ב

גם נ"מ אם המצוה בשוא"ת א"צ כוונה לצאת כמ"ש במצוה א' אבל אם היא בקו"ע צריך כוונה לדעת הסוברים מצ"כ

והנה מד' הר"מ שכתב מ"ע להשבית החמץ וכו' ואח"כ כתב ומה היא השבתה האמורה בתורה אין הכרע דהיא בקו"ע דכמו כן כ' בתחלת ה' שבת וכאן נמי הכוונה דיהי' מושבת אדרבא מדכתב דהמ"ע שישבית קודם זמן איסור אכילתו מבואר דהמצוה בשוא"ת דאי בקו"ע מנלי' דלמא המצוה רק בחצות זמן שקבעה התורה וכן מבואר בתוס' פסחים ד' ע"ב ד"ה מדאורייתא שכתבו איך נילף ביטול מתשביתו הא אמרינן לקמן אך חלק והוא בחצות ובחצות א"א לבטל דהוא לאח"כ איסורו ע"ש ואי המצוה בשוא"ת א"כ ל"ק כלל דהתורה אמרה דבחצות יהיה מושבת כבר כפירש"י לקמן בסוגיא ד"ה אך חלק אע"כ דס' התוס' דהעשה הוא בקו"ע א"כ קבעה התורה זמן למצוה ולא קודם כמו מילה

ומהר"מ שכתב קודם זמן איסור אכילה וגם כתב דתשביתו היינו ביטול כשיטת רש"י וזה הוי קודם זמן איסורא אם כן מוכח דסובר דהמצוה היא בשוא"ת והעיקר היא דבזמן איסור יהי' החמץ מושבת מביתו

(Suite optionnelle)

אך לכאורה בגמ' שם ד' משמע דהמ"ע הוא בקו"ע דמקשינן דכ"ע אחר חצות מנלן אמר אב"י תרי קראי כתיב וכו' כתיב שבעת ימים וכתב אך ביום הראשון תשביתו הא כיצד לרבות י"ד לביעור ופירש"י כיון דכתיב שבעת ימים היינו אפילו רגע תוך שבעה וכתב אך וכו' הרי שהה בו ואם נאמר דהמ"ע הוא בשוא"ת אם כן ל"ק דהתורה כתבה לא ימצא היינו ל"ת וביום הא' תשביתו היינו העשה שיהי' מושבת ובאמת צריך להשבית קודם הלילה קצת כדי שיהא מושבת בלילה ושייך שפיר אך ביום הראשון וכו' כיון דמקיים לעשה עכ"ל דסברת אב"י דהיא בקו"ע ואם נאמר דראשון דהיינו יום טוב אסור להשבית קודם לכן דהוא גזה"כ כמו סוכה ולולב דוקא יום הזה כן ה"נ צריכין להשבית דוקא ביום ראשון א"כ סותר להפסוק שבעת ימים וכו' ובאמת שהה קצת עכ"ל הראשון היינו י"ד אך לפי התוס' דדיוק' דאב"י הוא מיתורא דקרא או מאך חלק ע"ש א"כ אין ראייה וגם לפרש"י אפשר נהי דאב"י ס"ל כן מ"מ כולהו תנאי ואמוראי דילפי ממק"א ולא ילפי מפשט' דקרא כאב"י אפשר דפליגי על אב"י בזה וסוברים דהעשה היא בשוא"ת ע"כ לא מוכח מידי כיון דמושבת קודם הלילה שפיר הוי עשה וכו"פ רש"י בדברי רבי יוסי לקמן א"א אלא ביום טוב ת"ל אך חלק ואי ביום טוב הא אתקש וכו' כתב רש"י ובלא אך חלק לא מוכח דהוא בעי"ט דאיכא למימר השבתה היא בה"ש בתחלת היום ובדאי כוונת רש"י לאו דוקא בה"ש דבה"ש הוי ספיקא דאורייתא וא"כ עובר על ב"י וא"כ היאך יוכל להשהות בה"ש אלא כוונתו דקודם התחלת יום ט"ו יהי' מושבת ותחלת ליל ט"ו כבר יהי' מושבת א"כ חזינן דבלא אך חלק ה"א דהעשה הוא ביום טוב בשוא"ת דהיינו שיהיה מושבת קודם א"כ עתה דילפי מאך חלק די"ד ג"כ אסור וחייב בעשה מ"מ הוא שוא"ת דיהא מושבת מחצות וכן אפ"ל לכולהו תנאי ואמוראי שם אך לר"ע דיליף דהוא עי"ט דהבערה אב מלאכה וא"א ביום טוב ודאי סובר דהוא בקו"ע דבלא"ה לא מוכח דאף דהוא ביום טוב מ"מ יכול להשבית מעי"ט ע"י הבערה ובליל יום טוב הוא מושבת ובאמת בענין הילפותא אין הלכה כר"ע אפילו אם נאמר להלכה דאין ביעור חמץ אלא שרפה וכ"פ הרבה פוסקים מ"מ ר"ע אינו סובר מתוך ביום טוב ובאמת קי"ל כב"ה דאמרינן מתוך ועיקר דילפינן דהיא מעי"ט ודאי הלכה כר"ב דה' כוונת' לגבי אב"י וגם הוא בתרא דהוא סובר דהילפותא הוא מן לא תשחט על חמץ וכ"כ הר"מ א"כ כיון דרבא סובר דלא ילפינן מקרא דאב"י אפשר דהוא מטעם הנ"ל דהמ"ע הוא בשוא"ת ע"כ לא מוכח מלימוד דאב"י לפי פירש"י אך לפי התוס' י"ל דגם אב"י סובר כן והלימוד אך חלק ע' בסוגיא והר"מ ג"כ מביא אוקמתא דרבא מלא תשחט וכו' וגם מתשביתו כפי' התוס' שם דגם לרבא צריך קרא דתשביתו ע"ש

העולה ממ"ש דכולהו תנאי ואמוראי יוכלו לסבור דהמ"ע הוא בשוא"ת וגם מהר"מ שכתב מ"ע להשבית קודם ז"א עכ"ל דגם הר"ם ס"ל כן דעיקר המ"ע שיהי' מושבת מחצות ע"כ צריך להשביתו קודם חצות וכדי שלא יהי' חמץ אצלו חצות יום י"ד וזהו המ"ע דתשביתו וקיים בזה המ"ע א"כ גם ביום טוב אם יש לו חמץ בכ"ע שנתבער החמץ מ"מ קיים מ"ע ואם חבירו חטף אצלו א"כ צלשלם קנס כי מ"מ מושבת הוא וגם אם אכלו ל"ה מהב"ע דעיקר מצוה בשוא"ת כמש"ל ולפמ"ש גם רש"י ס"ל כן דנפיק ביטול מתשביתו וק' קו' התוס' הא תשביתו הוא בחצות ואז א"י לבטל ועכ"ל דרש"י סובר דעיקר העשה שיהיה מושבת ועומד א"כ הביטול הוא בזמן היתר והעשה הוא בשוא"ת א"כ כיון דחצות הוא מושבת קיים העשה ולפמ"ש לשיטות רש"י והר"מ והרהמ"ח אף אם אין לו חמץ מקיים העשה דאינה מוטלת אקרקפתא דגבר' ואפילו אם מבער מתחלת השנה או שאין לו חמץ כלל מקיים המצוה כמו שוי"ט דאם אינו עושה מלאכה מקיים עשה ול"ת ולשיטת התוס' ד' שהקשו הא ל"מ ביטול לאחז"א ולא תי' כמש"ל עכ"ל דסברתם דמצוה זו אקרקפתא דגברא הוא כמו לולב וכדומה דצריך דוקא לקיים בזמן המיוחד והיינו חצות ע"כ לא נוכל ללמוד מתשביתו ביטול דאחז"א ל"מ לבטל ע"כ כתבו טעם אחר דלא יראה לך והיינו כשיטת הר"ן דאפי' ע"י ביטול גרוע נעשה הפקר וא"כ אין לו חמץ ואינו מוזהר בעשה וא"ע כלל והו"ל כמי שאין לו טלית בת ד' כנפות אינו מצווה על ציצית ולדבריהם עכ"פ מצוה על כל איש ישראל להותיר לו חמץ כדי לקיים מ"ע דתשביתו דאם אין לו נהי דא"ע מ"מ אינו מקיים כמו מי שאינו לובש טלית בת ד' אבל מ"מ

מצוה עליו להדר אח"כ כדי לקיים מצות השי"ת בקו"ע וה"נ בחמץ ואין ענין זה תלוי בפלוגתא דר"י ורבנן לענין אב"ח אלא שרפה ל"מ לר"ת דר"י יליף מנותר וחכמים לא יליף ועיקר פלוגתתן לאחז"א ודאי ניחא דר"י סובר מצות השבתה המוטל על האדם הוא בשרפה וחכ"א בכ"ד אלא אפי' לרש"י דס"ל דבזמן היתר ס"ל לר"י חמץ בשריפה ואח"כ דהיינו תחלת שבע מודה ר"י דהשבתתו בכ"ד מ"מ ניחא דתשביתו באמת הפירוש שיהיה נשבת וא"כ בזמן איסור אם נשבת עכ"פ מקיים מ"ע דתשביתו דגם ביטול סגי לר"י ער"ן אך הוא סובר דמצוה בשרפה כמו כה"כ וערלה דג"כ אינו מצוה אקרקפתא לשרוף כה"כ שלו דבאמת אינו ברשותו ואינו שלו ורק חמץ עשאו הכתוב כאילו הוא אבל לא שאר איסורי הנאה אך התורה גזרה דהדין כך הוא דאם א' רוצה לבער כה"כ ישרוף וחמץ אם ביטל א"ע כלל מ"מ אם א' רוצה לבערו מן העולם ישרפנו אבל המצוה דתשביתו שיהא מושבת ב"ד וזה עיקר המצוה לרש"י והר"מ ואינו מוטל אקרקפתא דגברא ושרפה יליף מנותר אבל לא מתשביתו דלרש"י הוי תשביתו ביטול ולא שרפה ואף אם נאמר דגם שרפה בכלל מ"מ ר"י סובר דדוקא בשרפה אלא באמת זה ענין אחר ויליף מנותר ולא מתשביתו ואין תלוי זב"ז ומ"מ מדברי התוס' משמע דתשביתו היינו שרפה ונפיק מתשביתו אך לדבריהם בלא"ה הוי מצוה בקו"ע א"כ המצוה שיהיה בשרפה

טור אורח חיים הלכות פסח סימן תלא

(Optionnel)

כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם וכתוב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם ודרשו חכמים דהאי יום ראשון הוא יום שלפני שבעת הימים והוא י"ד בניסן שאז הוא אסור מן התורה ולא כולו אלא מו' שעות ולמעלה כאשר דרשו ממדרש הפסוקים אלא שחכמים הוסיפו לאוסרו עוד שתי שעות קודם ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי (ה) שיבטלנו בלבנו ויחשבנו כאילו הוא עפר בעלמא ואז אינו עובר עליו אלא שחכמים הצריכו להוציא מן הבית לפי שאדם רגיל בו כל השנה וחשו שמא יבא לאוכלו אם ישאר בבית

בית יוסף אורח חיים סימן תלא

(Optionnel)

ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי. הכי אמרינן בריש פסחים (ד): ופירש רש"י דיליף לה מדכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו אלמא השבתה בלב היא והר"ן (א. סוד"ה הרי) כתב שיש מפרשין דיליף לה מדכתיב (שמות יג ז) לא יראה לך והכי תניא בספרי (פ' ראה עח) לא יראה לך שאור בטל בלבך ונראה מדברי רבינו שהוא סובר דמדאורייתא אין לנו אלא ביטול ואין לבדיקה וביעור חמץ עיקר מן התורה כלל אבל הר"ן (א. ד"ה אלא) כתב דאי אפשר לומר כן אלא כך הוא עיקרן של דברים שזה שאמרה תורה תשביתו יכול להתקיים באחד משני דברים או שיבטל בלבנו כל חמץ שיש ברשותו ויוציאו במחשבתו מרשותו וסגי בהכי מדאורייתא אפילו בחמץ הידוע לו או אם לא ביטלו בלבנו כלל צריך מן התורה שיבדוק אחריו בכל מקום שהוא רגיל להמצא שם ויבערו מן העולם ולפיכך כל שאינו מבטל חייב לבדוק כדי שלא יעבור עליו בבל יראה ובל ימצא אבל מי שביטל סגי בהכי אלא שמפני שביטול זה תלוי במחשבתן של בני אדם ואין דיעותיהם שוות ואפשר שיקילו בכך ולא יוציאוהו מלבם לגמרי ראו חכמים להחמיר שלא יספיק ביטול והצריכוהו בבדיקה וביעור או מפני שחששו שאם ישהו בתוך ביתו יבוא לאכלו וכתב דלפי דעת זה כל שאין לו חמץ ידוע ולא מקומות שהוא רגיל להמצא בהן לא חלה עליו מצות השבתה: ומדברי הרמב"ם בפרק ב' (ה"ב) נראה שהוא סובר דמדאורייתא בעי תרווייהו ביעור לחמץ הידוע וביטול לשאינו ידוע זהו כפי נוסחא שלנו ואי אפשר ליישבה על פי סוגיית הגמרא דאמרינן בהדיא בכמה דוכתי (ו; מט.) דביטול מהני אפילו לחמץ ידוע ומצאתי נוסחא אחרת בדבריו שנראה ממנה שהוא סובר דביטול דוקא הוא מדאורייתא ואין לבדיקה וביעור עיקר מן התורה כלל וכדברי רבינו וכן נראה מדברי סמ"ג (עשין לט קיז ע"ב)

משנה ברורה סימן תלא ס"ק ב

בודקין וכו' - וגם צריך לבטל אז את החמץ וכדלקמן בסימן תל"ד ס"ב [ב] ומן התורה באחד מהן סגי דכשמבטלו בלבנו ומפקירו שוב אינו שלו ואינו עובר עליו וכ"ש כשבודקו ומחפש אחריו ומבערו מן העולם אלא שחז"ל החמירו דלא סגי באחד מהן אלא בשניהם דוקא לפי שחששו אחר שהבטול תלוי במחשבתן של בני אדם

ובדעותיהן אולי ירע בעיני האדם שיש לו חמץ בעד כמה אלפים להפקיר ואף שבפיו יאמר שיהיה בטל והפקר וחשיב כעפרא מ"מ לבו לא כן יחשוב ולא יבטלנו בלב שלם והרי הוא עובר בבל יראה שהרי לא הוציא מביתו ועוד שמא מתוך שרגילין בו כל השנה אם יהיה בביתו ורשותו גזרין שישכח ויבוא לאכול ולכן תקנו חז"ל שאע"פ שמבטל לא סגי אלא צריך לבדוק לבערו מן העולם ומ"מ צריך לבטל ג"כ שמא לא יבדוק יפה וימצא חמץ בפסח ויעבור עליו

Les mots du jour à apprendre :

Dans son domaine Dans sa possession	בְּרְשׁוּתָּיהָ
Comme si	כְּאִילוּ
Temps	זְמַן

*** *Un passage de Moussar intéressant sur le Biour du Alchih' (optionnel) :***

מלאכת שלמה מסכת פסחים פרק א משנה א

דרש החכם השלם הרב ר' משה אלשיך ז"ל בפ' בא אל פרעה דף ק"ה וז"ל רמז רמז לנו התנא באמת כאמור אור לי"ד בודקין את החמץ לאור הנר והוא כי כאשר השאור מחמיץ העיסה כן היצה"ר מחמיץ ומפסיד את האדם ומעפשו ועל כן חל עליו חובת ביעור היצה"ר מעליו ולא ייחל עד אשר יגדל או לעת זקנה כי חלילה כי אור לי"ד הלא הוא במלאת לו שנת י"ג ויום א' שמתחיל הי"ד כי אז ייחל היצה"ר לפעמו וזהו לאור הנר כי הנר היא הנשמה לו ואור הנמשך מהנר אחר הי"ג הוא היצר הטוב וזהו לאור הנר וזה בחורין ובסדקין ובכל מצפוני לבו ומחבואות פניותיו ורמז עוד התנא במאמרו בכל מקום שמכניסי' בו חמץ אבל מקום שאין דרך להכניס בו חמץ אין צריך בדיקה והוא כי הנה עיפוש היצה"ר נכנס בכל אברי האדם כל א' וא' לפי ענינו בראשו ללכת בקומה זקופה במצחו בעזות מצח בעין לראות רע באזן לקבל לשון הרע בפיו ובשפתיו ובלשונו ברכילות ולשון הרע ודבר סרה ופה דובר נבלה ולאכול בו אשר אסרה תורה והלב לחשוב מחשבות און וידיים שופכות דם נקי ורגלים ממהרות לרוץ לרעה וההיקש בכל יתר האברים והנה לא כל אדם חוטא בכל אבריו כי אם יש הורגל לחטוא בקצתם ולא בשאריתם ויש יחטא באשר לא חטא רעהו על כן אמר כי בכל אבר אשר ידע שהוא דרכו להכניס בו חמץ אשר חטא בו צריך בדיקה אך אשר ידע שלא הכניס בו חמץ ולא חטא בו אין צריך בדיקה ואחר הבדיקה אם פשפש ומצא צריך ביעור ואחר הביעור צריך בטול שיכניע את יצרו עד שיבטלנו ממש עד שיהא בטיל וחשיב כעפרא דארעא שהוא עד גדר לא יעצור כח להחטיאו כי עשאו למרמס וסגפו וגם כי מן התורה בביטול בעלמא סגי שיהרהר תשובה בלבו צריך גם כן לבערו בדבור ובמעשה בודויים ותחנות בדמעות שלישי ולבער בקום עשה כל דבר רע ועיקר הבדיקה לחפש דרכיו ולחקור הוא בלילה שכל אדם מצוי בביתו ובחומותיו במקום שאין אנשים והוא בלתי טרוד בעסקיו כי אז ישב בדד ויתבודד באישון לילה אחר הדלת והמזוזה על הארץ ישב וחשב עם קונוה ית' ויתעלה על כל שטרי חובותיו אשר הוא חייב לו וזהו לאור הנר היא נשמתו שאורה יפה לבדיקה כי יאמר אליה נפשי נפשי אחותי רעיתי התעוררי עורי עורי עד מתי תשתכרי התאבלי ספדי והלילי אבל יחיד עשי לך כי גדול כים שברך כי תחת היותך בהיכלי מלך מלכי המלכים כל קדושים עמך באורך יראו אור ואת עלית על כולנה כל כבודה בת מלך משחקת לפניו בכל עת ומה לך פה עניה סוערה גולה וסורה כו' עיין שם] ותנא דידן דקתני אור ולא תנא ליל לישנא מעליא נקט וכדאשכחן בעלמא דא"ר יהושע בן לוי לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו שנאמר מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה הרי שיעקם הכתוב ח' אותיות כדי שלא להוציא דבר מגונה מפיו וכן נמי מייתי בגמ' תו דאשכחן שיעקם הכתוב עד תשע ועד עשר ועד שש עשרה ולא משום דליל אי הוה תני ליה הוה לשון מגונה אלא מיהו שמעינן מינה שראוי לחכמים לחזר אחר לשון צח ונקי ומש"ה פתח תנא דמתני' לשון אור כדכתיב פתח דברך יאיר ואשכחן נמי בלשון מקרא שהאור ר"ל לילה במזמור קל"ט פי' רש"י ז"ל ולילה אור בעדני והלילה יהי מאפיל לנגדי אור זה לשון אופל הוא כמו יפיץ ענן אורו וכן כל כוכבי אור וכן ויאר את הלילה ע"כ

Bon Simoud sur Matmidim !

Pour ceux qui le désirent, il est intéressant de compléter l'étude de cette semaine avec ces deux Séphim du Choulh'an Aroukh et Mishna Broua :

הלכות פסח סימן תלד

ג מימלא דרי יהודה שם ו הרי"ף והרא"ש שם ד טור בשם אביו הרא"ש ה טור בשם הר"ר פרו וי"כ רבינו ירוחם ו שם וי"כ ה"ה פ"ג בשם בעל העיטור

לברוק שודאי אדם נשלו לכך (ה) יכפה עליו כלי או יתלנו באויר * או יניחנו (ז) בתיבה מקום שאין עכבר יכול לבוא: ב' יאחר הברדיקה (ו) מיד בלילה יבטלנו ויאמר כל (ה) חמירא דאיתיה ברשותי (ז) דלא חזיתיה ודלא בערתיה לבטיל (ח) וליהוי כעפרא דארעא: הגה ויאמר הניטול (ט) זלי שמזין (מהר"י זרי"ן) ואם אמרו (י) (ז) זלי הקודש כל חמירא כולל חמץ ושאר (מ"ה) סי' קל"ד * אכל נשאר לשונות נרין להזכיר (ז) כל אחר בפ"ע (ד"ט) (יא) יוטוב לחזור ולבטלו פעם אחרת ביום י"ד סוף שעה חמישית קודם שתגיע שעה ששית שמשתיגיע שעה ששית נאסר ואין בידו לבטלו. הגה [א] ואין לבטלו ביום (יב) אלא לאחר ששרף החמץ כדי לקיים מצוה שריפה בחמץ שלו (מהר"י):

ג (יג) "בביתול היום יאמר דחזיתיה ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה: ד' (יד) * ישלוחו (טו) יכול לבטל. (וכשמבטל שליח נרין שיאמר (טז) * חמצו של פלוני * יהא בטל וכו') (תשובה מהר"י

באר היטב

שערי תשובה

(ד) חמירה. ובח"מ סי' רנ"א סי"ג פסק רמ"א דמינה חמורה אכל עכברים ע"ש וי"ל דו"ק: (ה) חמירא. לפי שלחם הוא חיות האדם

[א] ואין לבטלו טו. ועי' בהל"קט סי' קצ"ה מ"ש בזה:

ואין ראוי לזלזל בכבודו לכך נתקן בלשון חרסום שלא יצינו המזיקים והמקטרגים סד"ה"י: (ו) בלשון. נקלם נוסחאות כמוזכר ואם אמרו בלשון הקודש יאל דוקא כשיודע לפחות ענין הניטול שמפקיר חממו דלם אינו יודע לא יאל וכו"כ המהר"ל ומהר"ו ומ"א ועיין ח"י: (ז) כל א'. המדקדק נמעשו יאמר נוסח זה. כל חמירא וחמיעא דאיכא ברשותי דלא חמיתיה ודלא בערתיה ודלא ידענא ליה ליבטל

משנה ברורה

ביאור הלכה

ממשמשין שם: (ה) יכפה עליו כלי. וליתן החמץ בכלי ולקטומו חסור מפני שדרכן של שרצים לגלות אכל כשכופה עליו כלי רחב אין יכולין לגלות [מ"א וש"א]: ב' (ו) מיד בלילה יבטלנו. הטעם הוא (ט) דאע"ג דמדאורייתא צדדיקה לבד סגי דמן המורה סגי באחד מהן או צביעור או צביטול (י) דאפילו אם ישאר שם חמץ צבית אינו עובר עליו כ"ו שלא נודע לו כיון שצדק היטב ועשה כל מה שמוטל עליו מ"מ חכמים חששו שמא ימצא גלוסקא יפה שאינה נצטלת מעצמה כמו פיזורין (יא) וישהה מעט קודם שישפרטו יעצור עליו צבל יראה אכל אם יבטלנו שוב אינו עובר בכל עוונת צבל יראה דהוי הפקר ולא דליה הוא: (ז) דלא חזיתיה ודלא בערתיה. אכל מה שראה ויבער (יב) אינו מבטל עכשיו שהרי רואה לאכול עוד מה שמשייר וגם כדי לקיים מצוה שריפה בחמץ שלו למחר ולכך אינו מבטל הכל עד למחר אחר אכילה ואחר ששרף החמץ: (ח) וליהוי כעפרא דארעא. ונכון שיאמר וליהוי (יג) הפקר

מוציא מדי ודאי חמץ [גמרא]: * או יניחנו בתיבה מקום שאין עכבר יכול לבוא. ר"ל דסמך חיות חמורות הן אכל עכברים כמ"ש בחו"מ סימן רנ"א סי' ג' בהג"ה ולכן דקדק וכמד מקום שאין וכו' היינו שזיכר להניח שם נאופן שהעכבר לא יוכל להגיע לשם [הגר"א ונסתלק בזה קושית הבה"ט]: * אבל בשאר לשונות וכו' יולפ"ו ה"ה אם אומר לה"ק ממש נרין להזכיר חמץ ושאר דשני דברים הן דרין לשון חמירא כולל שניהם [ומבואר ב"י וביבואר הגר"א מפקפק על כל זה דבירושלמי אמר דנרין שיאמר כל חמץ שיש לי בתוך ביתי ואינו יודע בו יבטל הרי שלא הנרין לומר גם שאור: * שלוחו וכו'. ואין לעשות קטן לשליח [פמ"ג]: * חמצו של פלוני וכו'. עיין ט"ו שריפה לומר דא"ל לזה משום דמסתמא נתנס לו במתנה ולא העתקתיו במ"צ דכמה אחרונים השיגו ע"ז דכמה וזה השליח בחמץ: * יהא בטל. עיין במ"צ מה שהעסקנו בשם המ"א וש"א דדוקא כשנזהר לבטל אכל אם זיהו לברוק אינו יכול לבטל ובספר מנן האלף מפקפק ע"ז דלמה לא יבטל הלא מסתמא עשאו שליח לברוק כהוא וע"כ מלמד שיבטל השליח עכ"פ דשמא ספק המשלה עליו

כעפרא דארעא. ולכו"ע מהני לשון זה של הפקר אף שאמר לשון זה ביו לבין עצמו ולא בפני אנשים [אחרונים]: (ט) בלשון שמביין. שהרי הניטול הוא מחורת הפקר ואם אינו יודע מה מהני הניטול. וע"כ (יד) טוב ללמוד לע"ה שאינם מבינים בזה"ק או אשה מבטלת שחמירא בלשון שמזין דהיינו (אללען חמץ אדער ויער טייג וואס עס איז אין מיין רשות זאל זיין הפקר אונד זאל ניט זיין גירעניקט נאר אזוי וויא ערד אין גאס) (טו) ואם אמר ע"ה בלה"ק (טו) אם יודע לפחות ענין הניטול שידע שמפקיר חממו יאל צדיענד אכל אם אינו מזין כלל וסובר שאומר איה חממה לא יאל אפילו צדיענד: (י) בלה"ק. לאו דוקא (טו) ור"ל בלשון חרסום כמו שאנו אומרים: (יא) וטוב לחזור ולבטלו. לפי (יז) שרגילין לקנות פת ביום י"ד למאכל וגם צפת ששייר צלילה למאכלו לא נתכוון לבטלו [ואף אם כוון לבטלו הלא חוזר וזוכה בן] יש לחוש שמא ישאר ממנו כחית ויעבור עליו לכך חוזר ומבטלו (יח) ומ"מ אין לשמוך על צטול היום לבד ואלא לבטל צלילה (יט) דחיישין שיסכה לבטל עד שעה ששית דלא לא מהני צטול: (יב) אלא לאחר ששרף החמץ. וא"כ נרין לשרוף קודם שעה ששית ואח"כ יבטלנו ג"כ חייב (כ) קודם שיתחיל שעה ששית: ג (יג) בבטול היום יאמר דחזיתיה וכו'. דבטול היום אינו אלא משום הנשאר וכלעיל בסק"א: ד' (יד) שלוחו. היינו כשנזהר לשליח לבטל חממו אכל אם זיהו לו לברוק לכו"ע אינו יכול לבטלו [מ"א וש"א]: (טו) יכול לבטל. דאע"ג דבטול הוא מטעם הפקר והאומר לחבירו לך והפקר נכסי אין צדק כלום עד שיפקירם הוא בעצמו הכל לענין חמץ יש להקל שהרי החמץ בשעה שזובר עליו צבל יראה וכל ימצא אינו שלו שהרי חסור בהגאה אלא שהמורה העמידו ברשותו לענין שיעבור עליו. לפיכך צבילוי דעת בלבד שהוא מגלה דעתו דלא ינחל ליה דליהוי ליה זכותא כלל בגויה סגי (כא) יש מחמירין בזה ובשעת הדחק יש להקל (כב) דרוב הפוסקים הסכימו לדעת המחבר ומ"מ כ"ו דוקא כשעשה שליח ע"ז ובלא שליחות אין יכול לבטל חממו של חבירו אף היכא דזכות הוא לו כגון שהוא צדק ושכח לבטל [פמ"ג צפתיה]: (טז) חמצו של פלוני. דהיינו (כג) שלא יאמר דאיכא צביתא דהין דלמא יש לו במקום אחר

מתרגם: ° כל חמץ או שאור הנמנא ברשותי, יהא הפקר, ויהא נהשכ כעפר הארץ
שער הציון

(ט) עו"ש: (י) מ"א בשם הרמב"ם והרא"ש והט"ו כתב דאף הטור מודה דלם לא ידע מחמלה אינו עובר עליו כלל: (יא) רש"י והעמיקו העו"ש והאמיר משה והגר"ו: (יב) פוסקים: (יג) ב"ח וחי ומקו"ח והגר"ו וש"א: (יד) ח"א: (טו) מ"א וש"א וחי: (טז) א"ר והגר"א: (יז) טור: (יח) גם זה שם: (יט) ואף דלא זמן שריפה לפי המנהג וא"כ ממילא יזכר גם לבטלו (עיין בגמרא) מ"מ כיון דמעיקר דהין כ"א יכול לשרוף מתי שירצה לא מקרי זמן מסוים [ט"ו] ועיין במ"א מש"כ עוד בזה: (כ) דאח"כ חסור בהגאה דלקנות בסמך ממ"ג ואין צדו לבטלו: (כא) ה"ח [והוצא במ"א ובא"ר] שהחיק בשיטת האחרים שהוצא בהר"ן: (כב) העו"ש והרמ"ע וחי ופר"ח ודה"ח וגם הגר"ו כתב שהעיקר כפסק המחבר ויק לכחמלה טוב למוש לדעת ה"ח וגם מהגר"א נראה שאינו חולק על דין זה: (כג) הגר"א:

י"קוטי דברי הרב: א) בשו"ע הרב בסעיף ט' כתב בהרמ"א דבשאר לשונות ודאי בעי להזכיר שניהם, ואפילו בלשון ארמית כתב נמי דראוי לכל | מדרקד במעשיו שלא יסמוך ע"ז ויזכיר שניהם בפירושו וכו' שיאמר כל חמירא וחמיעא.

הלכות פסח סימן תמד תמה

פ שם נמשנה
וכפירוש הרמב"ם
מ שם וכר' יהודה"
ג נר"י ו' וכדמפרש
לה רב אחא בר
יעקב שם

(ל) אפילו יש (י) שהות 'ואם יצא (לא) לצורך (יא) עצמו (לב) יחזור מיד (ג) עד כמה הוא חוזר
מ'עד כביצה (יג) פחות מכאן מבטלו בלבו ודיו: ח (לד) יהיתה לו עיסה בביתו (לה) * והוא טרוד
במקום אחר וירא שמא תחמיץ מבטלה בלבו קודם שתחמיץ (לו) אבל אם החמיצה (לז) אין הביטול
מועיל אם הוא אחר זמן איסורו:

תמה דין ביעור חמץ. ובו ג' סעיפים:

א "כיצד ביעור חמץ (א) שורפו (ב) או (א) [א] פוררו וזורה לרוח (ג) או זורקו לים (ד) ואם היה החמץ

א משנה פסחים
כ"א וכחכמים

באר היטב

במת מלוא אינו חוזר ומצער וכן' אכן העזר פוסק דה"ה לכל
דבר מלוא אינו חוזר לבער והטעם דכחצו התוספות [פסחים כ"ט
ע"ב ד"ה רב אשי כו'] דהמשהה חמצו ודעתו לבערו לא עבר
עליו צבל יראה כיון דלאו הניחק לעשה הוא ע"ש. [ועיין בספר
אליה רבה מה שממה על מ"א זיה ובלא"ה במקום מלוא אוקמוהו
אלאורייתא. אחרונים: (י) שהות. ואפי' לאחר זמן הביעור
שאינו יכול לנטול יש שהות עדיין להגיל אפי' לא יחזיר כ"כ הכ"מ
פ"ג מהל' חמץ ומנה דלא כמ"א שכתב להיפך ע"ש: (יא) עלמו.
אפי' אלל רבו ללמוד מקרי דבר הרשות לגבי מלוא ביעור עי'
מ"א ח"י: (יב) פחות. ואם הוא פחות מכזית אפי' הוא לאחר זמן איסורו דלא מצי לנטול אפי' ח"י לחזור. מ"א ח"י:

שערי תשובה

חיים שאל ח"צ סימן ל"ח אות פ"ד בשם ספר ג"א ש"ע לענין מלאכה
בע"ש אם דינו כשאר ע"פ או יש להקל וכתב שדרכות מהר"ל כתב
שהרובה להחמיר יחמיר אך צעל כה"ג נסדר ההגדה שלו הנקרא פסח
מעובדים כתב שלא ראה נוהגים אפילו דרך חומרא וכ"כ במח"צ בשם זרע
אמת דמותר ע"ש:

[א] או פוררו כו'. ועיין בשו"מ אור ישראל האריך מהלוקת הפוסקים
בהא דלין ביעור חמץ אלא שריפה ובענין השבתה וביטול בלב. ועיין
בשג"ת אריה בסיומן פ"ג ופ"ז ע"ש וע"ש סימן פ"ח דגם נשים חייבות
במלוא עשה דחשבתו ואפילו בחיוב השבתה שמשש ולמעלה ע"ש:

(א) פוררו. ואם משליכו לבית הכסא ח"י פירור. ואם יש לו מים מכוסים שיש בהם דגים אסור להשליכו לתוכו דהוא נהנה ממנו
מ"א ח"י. אסור בכל המלאכות כשמגיע זמן שריפת החמץ עד שיסרוף כמ"ש ס"י תל"א. ועמ"א מה שמירץ על הרמב"ם.

משנה ברורה

הולך להתעסק במת מלוא [שאינו לו קוברין ומוטל ע"פ השדה צביון
שכל הפוגע בו חייב לקוברין] וזכר שיש לו חמץ בתוך ביתו ואפילו
בתוך הפסח שצבל שעה עובר צבל יראה ואפילו יש שהות ציום
שיוכל לחזור לביטול ולבער החמץ ולחזור ולילך ולקברו צו ציום אעפ"כ אסור לו לזוז ממנו עד שיקברנו שגדול כבוד הצריות כזה שדוחה
כל המצות שחמורה (כו) בשב ואל תעשה: (ל) אפילו יש שהות. לבער חמץ ולחזור ולהגיל והטעם משום האלל נפשות הקילו לסמוך
על הביטול לכתחלה ואפילו במקום שיכול לקיים שניהן. וכתב המ"א דלאחר שעת הביעור דלא מהני ביטול יחזור לבער כיון שיש שהות
להגיל ח"כ ודוקא כשברי לו שגם ח"כ יכול להגיל אבל מספיקא לא יחזור" (כו) ורבים מהאחרונים כתבו נשים שהות בודאי ח"כ להגיל
ג"כ לא יחזור לבער דדילמא אדהכי והכי מטריד ולא יכול להגיל ח"כ: (לא) לצורך עצמו. עיין באחרונים דלאוה פוסקים אפילו
הוא מערב כדי לילך ללמוד אלל רבו מקרי דבר הרשות לגבי מלוא בעור וע"כ ר"ך לחזור ולבער צבל גוויי והטעם לפי שמעשה המלוא
הוא גדול מהלימוד אפילו מלוא דרבנן כש"א לקיים המלוא ע"י אחרים: (לב) יחזור מיד. לבער כמלוא חכמים ואפילו כבר החזיק
בדרך שזין דוחין מלוא חכמים מפני דבר הרשות: (לג) עד כמה הוא חוזר. קאי על כל מה שזכר לעיל (כח) דאפילו אם הלך
לדבר הרשות כיון שהחזיק כבר בדרך לא הטריחוהו חכמים לחזור כשהחמץ הוא פחות מכביצה אלל די לו צביטול (כט) ואם הגיע
שעה ששית שאין יכול שוב לנטול ר"ך לחזור מיד אפילו אין שם אלל כזית חמץ שהרי כל זמן שאין מבערו מן העולם לגמרי הוא עובר
על מ"ע של תורה (ל) אלל אם אין שם אלל פחות מכזית לא הטריחוהו חכמים לחזור אלל ילך לדרכו וכשיחזור לביטול יבער ואם
הוא יו"ט או שבת יכפה עליו כלי עד הערב וכמו שיתבאר בסיומן חמ"ו ע"ש: ח (לד) היתה לו עיסה. פי' אפילו אחר זמן איסורו די
צביטול כיון שזכותה שעה עדיין לא החמיץ הי דינו כמו קודם זמן איסורו: (לה) והוא טרוד במקום אחר. ר"ל שמחמת זה א"א לו
לצוא (לא) לביטול מיד לאפותה וירא שמא תחמיץ קודם שיצוא לביטול: (לו) אבל אם החמיצה. ואם שהה העיסה שיעור מיל בודאי
החמיצה ולא מהני ביטול: (לז) אין הביטול מועיל. ועובר צבל שעה על צל יראה (לז) זר"ך לילך חמץ לביטול ולבער:

ביאור הלכה

אחר ואפשר עוד דאפילו ביטול לחזור ולהגיל ג"כ אקילו בה רבנן לסמוך
אביטול צכנון זה וז"ע לדינא: * והוא טרוד במקום אחר. עיין מ"ב וה"ה
כשאין לו מקום לאפותה כ"כ צבלו ופשוט:

א (א) שורפו. עד (א) שנעשה פחמים: (ב) או פוררו. לפירורים (ג) דקים שלא ימלאנו מי שהוא ויהנה ממנו: (ג) או זורקו לים.
וה"ה (ג) לנהר והטעם צבל זה משום דכתיב תשביטו שאור מבתיכם (ד) צבל דבר שאתה יכול להשביטו: (ד) ואם היה החמץ

קשה

שער הציון

(כו) כלומר שאינו עובר על ל"מ בידים אלל מאליה היא ממנעלת ע"י שהוא מתעסק בקבורת המת: (כו) כ"מ והח"י ומקו"ם ובגדי ישע: (כח) עו"ש
וע"ו ומטה יהודה דלא כלבוש שמא"ד לומר דבדבר הרשות אפילו פחות מכביצה חוזר אמנם בח"י מהר"ם חלאווה משמע קלת כלבוש שסידר דיני
הולך לדבר הרשות אחר המשנה דעד כמה הוא חוזר: (כט) מ"א וש"א: (ל) מ"א ועוד הרבה אחרונים אולם צפמ"ג ובחידושי רע"א מפקפקין ע"ז
ע"ש: (לא) אחרונים ור"ל דל"ה בודאי אין נכון להניח לעיסה שתחמץ על סמך שיצטלנה מקודם אלל גם צטרוד קשה לכאורה דהא לעיל מבוואר
דבדבר הרשות חוזר מיד לבער ואינו יכול לפטור צבטולו ובש"ס איחא זיה ציושב לפני רבו וכדמפרש רש"י דמפני אימתא דרביה אינו יכול לקום ולילך
לביטול אלל השו"ע שלא הזכיר זה משמע דצבל גוויי דינא הכי ובע"כ ר"ך לומר דהכא הקילו משום דמבטלה קודם שתחמיץ ח"כ לא חל עליה כלל
תקנתא דרבנן דביעור [פמ"ג] ומ"מ נראה דחמץ משפסק טרדתו ר"ך לילך לביטול לבער החמץ דעכ"פ איחא חשש שמא יצוא לאכול דשייך אפילו
בחמץ שאינו שלו וכמבואר בסוף סימן חמ"ו: (לג) פשוט וברמב"ם איחא וחייב לבער מיד כשיחזור לביטול ומשמע לכאורה דאינו מחוייב חמץ לילך
לביטול וז"ע צטעמו וגם לפי"ו משמע דברייתא אפילו כשיצוא לביטול ג"כ אינו מחוייב לבער וגם זה ז"ע ח"כ מלאחי בחמד משה שעמד על דברי הרמב"ם
ונדחק לייצבו: (א) הגר"ז: (ב) אחרונים: (ג) גמרא: (ד) גמרא:

הגהות: א) אולי ז"ל וכחכמים:

ליקוטי דברי הרב: א) ובשו"ע הרב בסעיף י"ז כתב כהמ"א.

הלכות פסח סימן תמה

כ באר הגולה

קשה ואין הים מחתכו במהרה הרי זה (ה) מפררו ואח"כ זורקו לים*: הגה (ו) והמנהג לשורפו (ז) וטוב לשורפו ביום דומיא דנותר שהיה נשרף ביום (ד"ע) אך אם רונה לשורפו מיד אחר הנדיקה כדי שלא יגרנו חולדה (ב) (ח) הרעות צידו: (הג"מ פ"ג וכל נז): ב' יואם נתנו (ג) (ט) לאינו יהודי קודם שעה ו' (י) א"צ לבער ואם שרפו קודם שעה ששית הרי זה מותר (יא) ליהנות בפחמין שלו בתוך הפסח אבל אם שרפו משעה ששית ולמעלה הואיל והוא אסור בהנאה הרי זה לא יסיק בו (ז) תנור וכירים ולא יבשל ואם בישל או אפה אותה הפת ואותו התבשיל (ה) [צ] (יב) * אסורים

ב הרמב"ם נפ"ג וברך יוסף ג משנה טס כ"א ובגמרא טס ד' ל' הרמב"ם ממשנה נפ"ג ובמסקנת הגמרא כ"ז ולחמרא

שערי תשובה

[צ] אסורים. עשה"ע ועי' בשו"מ פ"י סימן י"א במ"א שנתכפלה והניחה אלל האש שבפי התנור לשרפה והיו שם מזוה בתנור גם קדירה נתבשל באש הזה והאריך דין וז"ל ע"ש ועיין בפ"מ יו"ד בפתיחה להל' דה"ה הקשה שם על המג"א מכריא דחיטי דנפל עליה יין נטף שהוא אסור לדורימחא

והיד אהרן הקשה עליו והסכים עם המ"י ע"ש: (ב) הרעות. ומהרי"ל כתב לשרוף דוקא ביום כדי שיזכור לנטול. רש"ל קיבל מרבתי לשרוף החמץ בהושענות ח"י. [ובכנה"ג כ' דיש להביק התנור צולצ]. ע"ש: (ג) לא"י. כתב הג"מ בתשובה סי' קמ"ז

לאסור לתת לעבדו ולשפחתו חמץ הנשאר ביום י"ד אם החמץ רב שא"א לאוכלו קודם זמן אסורו מאחר דמונותיהם עליו ה"ל כפורע חובו באיסורי הנאה ע"ש: (ד) תנור. כתב צה"י זי"ד סי' קמ"ב דשלהבת של חמץ מותר דלא גרע מעניס של א"י דאפרן אסור ואפ"ה שלהבת מותר. ואם כן גבי חמץ נמי אף על גב שאפרן אסור מ"מ שלהבת מותר ע"ש. והמ"י הקשה עליו ופסק דשלהבת אסורה ע"ש. והיד אהרן מיישב קושיית בעל ח"י ע"ש: (ה) אסורים. הסכמת אחרונים לאסור אף כשאין אבוקה כנגדו

באר היטב

קשה. כגון (ה) פת יבש קשה או (ו) חטים יבשים שנתחמלו: (ה) מפררו. נפת פוררו לפירושים וכנ"ל בחטים (ו) ג"כ מחתכם דק דק (ח) או טוחנם כדי שיהיו נוטים להמיס מהרה בחוץ המים ויש מקילים בחטים שאין צריך לחתכם אלא (ט) מפוזר ע"פ המים שלא יוכל אדם ללקטן ודיו. ובמקום הדחק (י) כגון שיש לו חטים

זדע"ד בשאפה בתנור ע"ג גחלת ואפר מפני שכן סתמו כמה אחרונים להחמיר דעת הש"ך ביו"ד סי' קמ"ב אינו כן דס"ל שם לדע"ג דבשפה או בישל ע"ג גחלת לחוד בזולא אסור מ"מ בשפה חוץ התנור

הרבה וישתהה עד שיבוא לחתכם או לטוחנם יש לשמוך על סב"א פירור כשמתילים לים ולנהר וע"כ הסכימו האחרונים (יב) הרי הוא כמבוער מן העולם לגמרי כיון ששום אדם לא יוכל ליהנות ממנו* ואין צריך לפררו קודם שמשליכו אפילו הוא פת קשה וכיו"ב ובלבד שלא ישליכו שם לפני חויר שאסור להאכיל לבהמה אפילו היא של עכו"ם והפקר וכמ"כ בסימן תמ"ח ס"ו אבל כשאינו משליכו שם לפני חויר אע"פ שסופו לבוא לשם אין לחוש לזה (יד). מי שיש לו מים מנוסין ובהם דגים לא ישליך לשם החמץ שצריך לזערו אפילו מפררו קודם שמשליכו שהרי הוא נהנה במה שהדגים יאכלוהו: (ו) והמנהג לשורפו. דמושקין (טו) לדעת הפוסקים שפקדו כ"י יהודה דלמר אין ציעור חמץ אלא שריפה דילפינן מנותר שהוא בשריפה. ומנהג זה הוא אפילו אם שורפו בזמן הראוי דהיינו (טז) בסוף שעה ה' כמנהגנו וכדמבואר לעיל בסיומן תל"ד או בכל שעה ששית וכ"ש (יז) במ"א חמץ לאחר שש או בפסק גופא דבדל"י יש לנהוג לכתחלה לזערו ע"י שריפה דוקא: (ז) וטוב לשורפו ביום. ומהרי"ל כתב טעם אחר דנכון יותר לשרוף ביום כדי שמתוך זה יזכור לנטול שני שמבטלין ביום. ושריפין בשעה חמישית שהרי צריך לנטול אח"כ ובשש לאו ברשותיה לנטול [מ"א לעיל בסי' תל"ד] אם יש לו הושענות (יח) טוב לשרוף החמץ בהושענות הואיל ואיתעביד בו מזוה חדא ליתעביד בו גם מזוה תשביחו: (ח) הרשות בידו. ואפ"ה (יט) מתקיים מזוה תשביחו בזמן שמשלשים יום ואילן קודם הפסקה חל עליו חובת ציעור: ב' (ט) לא"י קודם וכו'. ואסור ליתן לעבדו ולשפחתו נכרים שמונותו עליו אם הוא הרבה שא"א שיאכלנו קודם זמן האיסור כ"כ בח"י בשם הב"ח וינספר חמד משה חולק עליהם דלא איכפת לן מה שמונותו עליו כיון שאינו פורע לו בזמן האיסור אלא קודם הפסקה פורע לו מה שמחוייב לו וכשיבוא הפסקה אינו מחוייב עוד במונותו שהרי כבר פרעו קודם רק שאסור לו לומר צירוש שיחוייב החמץ כל ימי הפסקה שא"כ רונה בקיומו של חמץ שאסור אל תן לו פסחם ויאמר לו הילך חמץ זה בחובך ושוב לא יהיה לך מוונות עלי כל ימי הפסקה וכן הסכים לדניאל הגאון מהרש"ק במידושי וכתב שעכ"פ יש לו לומר שלא יאכל העבד החמץ צביתו שלא יחשדו אותו שפורע חובו בחמץ וכדמבואר לקמן בסיומן ת"ג סעיף ו' נמ"ב: (י) אינו צריך לבער. ומ"מ נכון לינהג שלא להוציא כל חמץ הנשאר לו בנתינתו לעכו"ם ולקיים מזוה השבתה בשעה ששית צירורים שמניח לשורפם שהפירושים נשכחים ועומדים ואפילו מניחם אינו עובר בכל יראה אלא יניח מחמתו לכל הפחות כזית כדי לקיים מזוה תשביחו כתיקונה [בית מאיר וכ"כ בח"א ובחמד משה]: (יא) ליהנות בפחמין שלו וכו'. שהרי החמץ לא נאסר או בהנאה וה"ה שמתר בשעה ה' לזבל בו ושאר מיני הנאות אכן המנהג לעשות לו מדורה צפ"ע אפי' בשעה ה' כדי שלא יבוא להקל גם בשעה ששית ומהגין לשרוף אותו בחצר ולא בכירה [אחרונים]: (יב) אסורים וכו'. ואע"ג דזה וזה גורס הוא שהתנור הוא של היטר והעניס [דהיינו החמץ] של איסור וקי"ל בעלמא דזה וזה גורס מותר שאני הכא דגורס העניס של איסור

ביאור הלכה

* אסורים בהנאה. עיין במ"ב ודע דאף שסתמו בפנים להחמיר אף זדע"ד בשאפה בתנור ע"ג גחלת ואפר מפני שכן סתמו כמה אחרונים להחמיר דעת הש"ך ביו"ד סי' קמ"ב אינו כן דס"ל שם לדע"ג דבשפה או בישל ע"ג גחלת לחוד בזולא אסור מ"מ בשפה חוץ התנור

הרבה וישתהה עד שיבוא לחתכם או לטוחנם יש לשמוך על סב"א פירור כשמתילים לים ולנהר וע"כ הסכימו האחרונים (יב) הרי הוא כמבוער מן העולם לגמרי כיון ששום אדם לא יוכל ליהנות ממנו* ואין צריך לפררו קודם שמשליכו אפילו הוא פת קשה וכיו"ב ובלבד שלא ישליכו שם לפני חויר שאסור להאכיל לבהמה אפילו היא של עכו"ם והפקר וכמ"כ בסימן תמ"ח ס"ו אבל כשאינו משליכו שם לפני חויר אע"פ שסופו לבוא לשם אין לחוש לזה (יד). מי שיש לו מים מנוסין ובהם דגים לא ישליך לשם החמץ שצריך לזערו אפילו מפררו קודם שמשליכו שהרי הוא נהנה במה שהדגים יאכלוהו: (ו) והמנהג לשורפו. דמושקין (טו) לדעת הפוסקים שפקדו כ"י יהודה דלמר אין ציעור חמץ אלא שריפה דילפינן מנותר שהוא בשריפה. ומנהג זה הוא אפילו אם שורפו בזמן הראוי דהיינו (טז) בסוף שעה ה' כמנהגנו וכדמבואר לעיל בסיומן תל"ד או בכל שעה ששית וכ"ש (יז) במ"א חמץ לאחר שש או בפסק גופא דבדל"י יש לנהוג לכתחלה לזערו ע"י שריפה דוקא: (ז) וטוב לשורפו ביום. ומהרי"ל כתב טעם אחר דנכון יותר לשרוף ביום כדי שמתוך זה יזכור לנטול שני שמבטלין ביום. ושריפין בשעה חמישית שהרי צריך לנטול אח"כ ובשש לאו ברשותיה לנטול [מ"א לעיל בסי' תל"ד] אם יש לו הושענות (יח) טוב לשרוף החמץ בהושענות הואיל ואיתעביד בו מזוה חדא ליתעביד בו גם מזוה תשביחו: (ח) הרשות בידו. ואפ"ה (יט) מתקיים מזוה תשביחו בזמן שמשלשים יום ואילן קודם הפסקה חל עליו חובת ציעור: ב' (ט) לא"י קודם וכו'. ואסור ליתן לעבדו ולשפחתו נכרים שמונותו עליו אם הוא הרבה שא"א שיאכלנו קודם זמן האיסור כ"כ בח"י בשם הב"ח וינספר חמד משה חולק עליהם דלא איכפת לן מה שמונותו עליו כיון שאינו פורע לו בזמן האיסור אלא קודם הפסקה פורע לו מה שמחוייב לו וכשיבוא הפסקה אינו מחוייב עוד במונותו שהרי כבר פרעו קודם רק שאסור לו לומר צירוש שיחוייב החמץ כל ימי הפסקה שא"כ רונה בקיומו של חמץ שאסור אל תן לו פסחם ויאמר לו הילך חמץ זה בחובך ושוב לא יהיה לך מוונות עלי כל ימי הפסקה וכן הסכים לדניאל הגאון מהרש"ק במידושי וכתב שעכ"פ יש לו לומר שלא יאכל העבד החמץ צביתו שלא יחשדו אותו שפורע חובו בחמץ וכדמבואר לקמן בסיומן ת"ג סעיף ו' נמ"ב: (י) אינו צריך לבער. ומ"מ נכון לינהג שלא להוציא כל חמץ הנשאר לו בנתינתו לעכו"ם ולקיים מזוה השבתה בשעה ששית צירורים שמניח לשורפם שהפירושים נשכחים ועומדים ואפילו מניחם אינו עובר בכל יראה אלא יניח מחמתו לכל הפחות כזית כדי לקיים מזוה תשביחו כתיקונה [בית מאיר וכ"כ בח"א ובחמד משה]: (יא) ליהנות בפחמין שלו וכו'. שהרי החמץ לא נאסר או בהנאה וה"ה שמתר בשעה ה' לזבל בו ושאר מיני הנאות אכן המנהג לעשות לו מדורה צפ"ע אפי' בשעה ה' כדי שלא יבוא להקל גם בשעה ששית ומהגין לשרוף אותו בחצר ולא בכירה [אחרונים]: (יב) אסורים וכו'. ואע"ג דזה וזה גורס הוא שהתנור הוא של היטר והעניס [דהיינו החמץ] של איסור וקי"ל בעלמא דזה וזה גורס מותר שאני הכא דגורס העניס של איסור

שער הציון

(ה) פר"ח נהר שלום ומטה יהודה: (ו) גמרא: (ז) כן משמע בהרב המגיד בשעת הרמב"ם וכן הסכימו המ"א והא"ר וש"א וכן כתב הגר"א וכן ר' חננאל להדיא בפירושו דגם בחטים צריך לפרר עי"ש ודלא כח"י: (ח) הגר"ז: (ט) כפירש"י וכ"כ מהר"ם חלאווה ורבינו מנחם מבר"ם מה' חמץ דין י"א: (י) הגר"ז: (יא) ר"ח והעיקור והרא"ש והריטב"א וכן הסכים בפר"ח: (יב) מג"א וש"א: (יג) אחרונים: (יד) אחרונים: (טו) ע"ז והגר"א וש"פ: (טז) אף שלהרא"ש גם להני פוסקים דציעור חמץ הוא בשריפה מודו בשעה חמישית דהשבתה לכתחלה בכל דבר מ"מ נהגו ע"פ דעת הטור שהשיג על הרא"ש בזה והוכיח דכל הני פוסקים שפקדו דציעור חמץ הוא בשריפה אפילו ל' יום קודם פסק נמי בשריפה דוקא מאמר"ר דלא כע"ש וכ"כ בניאר הגר"א: (יז) משום דבשש הוא רק דעת רש"י וכמעט כל הפוסקים פליגי עליו ונלחח שש אדרבה כמעט כל הפוסקים העומדים בשעת ר' יהודה מחמירים וכפירוש ר"ת על הא דאמרין בש"ס י"ב אימתי אמר ר' יהודה שלא בשעת ציעורו דהיינו לאחר שש ואילן ועיין בניאר הגר"א ס"ק ד' שהוכח מהרבה מקומות כשיטה זו ודברי הט"ו בס"ק ב' שמבואר בו היפך דציעור מוקשים מאוד וכבר תמה עליו כספר חמד משה וכן במאמר מרדכי: (יח) אחרונים: (יט) מהרי"ק:

ליקושי דברי הרב: א) ובשו"ע הרב סימן תמ"ג סעיף ד' כתב בוסגריים לאסור כדעת הב"ח. ב) ובשו"ע הרב בסעיף א' כתב דאם רוצה לבער קודם ו' יכול ליתנו במתנה או למכרו לעכו"ם, ולא הזכיר כלל דצריך להשאיר כזית כדי לקיים המצוה. (ואפשר לפרש דזה תלוי אם מצות תשביחו היא בקום ועשה או בשב ואל תעשה).